

Asia: VN/32678/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennustyön turvallisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asia: VN/32678/2025

Sosiaali- ja terveysministeriölle

LUONNOS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI RAKENNUSTYÖN TURVALLISUUDESTA

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Asetusluonnos sisältää paljon parannuksia suhteessa voimassa olevaan asetukseen. Se esimerkiksi selkeyttää osapuolten välisiä vastuita ja poistaa päällekkäistä sääntelyä. Asetusluonnos on myös kokonaisuutena arvioiden selkeämpi kuin voimassa oleva rakentamisen turvallisuutta koskeva asetus. Asetusluonnos sisältää kuitenkin joitain ongelmallisia kohtia suhteessa perustuslakiin ja sitä kautta rikosoikeudelliseen laillisuusperiaatteeseen.

Teknologiateollisuus tukee Elinkeinoelämän keskusliiton EK kantaa siinä, että uuden asetuksen soveltamisalan on oltava täsmällinen, tarkkarajainen ja ennakoitavissa oleva. Lainsäädäntöön perehtymällä tulee olla selvää, mikä on asetuksen tarkoittamaa rakentamista ja millainen toiminta kuuluu asetuksen soveltamisalan piiriin. Tämä on erityisen tärkeää rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen ja työturvallisuusmääräyksiin liitetyn rangaistusvastuun näkökulmasta. Työnantajaan tai tämän edustajaan kohdistuu poikkeuksellisen laaja rikosoikeudellinen rangaistusvastuu rikoslain 47 luvun nojalla ja nyt lausunnoilla oleva asetusluonnos tulisi olemaan osa rikoslaissa tarkoitettuja työturvallisuusmääräyksiä sisältäviä blankorangaistussäädöksiä. Rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen edellytyksenä on, että kunkin rikoksen tunnusmerkistö on ilmaistava laissa riittävällä täsmällisyydellä niin, että lain sanamuodon perusteella on ennakoitavissa, onko jokin teko tai laiminlyönti rangaistavaa (täsmällisyysvaatimus). Täsmällisyysvaatimusta eivät täytä tunnusmerkistöt, joissa tekotapa jää avoimeksi tai joissa rangaistavan teon määrittelyyn liittyy epäselviä tai puutteellisia viittausketjuja. Teknologiateollisuus tukee EK:n näkemystä siitä, että

tilanteet, joissa jää epäselväksi, mikä toiminta tai tekeminen kuuluu asetuksen soveltamisalaan, eivät täytä edellä mainittua täsmällisyysvaatimusta. Täsmällisyysvaatimuksen tärkeyttä on korostettu myös perusoikeusuudistuksen yhteydessä annetussa hallituksen esityksessä, jossa todetaan, että kunkin rikoksen tunnusmerkistö olisi soveltajan kannalta riittävällä täsmällisyydellä ilmaistava laissa (HE 309/1993 vp. s. 50).

Asetuksen sisältöön tarvittavia tarkennuksia

Asetusluonnos rakennustyön turvallisuudesta sisältää ensimmäistä kertaa rakennustyön määritelmän, mutta se jää tulkinnanvaraiseksi. Rakennustyön määritelmän ja asetuksen soveltamisalan tulee olla riittävän täsmällisiä, eikä niitä voida rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen näkökulmasta jättää joiltakin osin valvovan viranomaisen myöhemmin linjaaman tulkinnan varaan. Asetukseen kirjatun rakentamisen määritelmän tulee olla linjassa rakennustyödirektiivin (92/57/ETY) sisällön kanssa. Teknologiateollisuus ei kannata suhteessa direktiivin sisältöön tehtävää kansallista ylisääntelyä ja katsoo, että rakennustyön turvallisuutta koskevan asetuksen soveltamisalaa tulee täsmentää vastaamaan direktiivin sisältöä.

Kuten jo edellä mainittiin, rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta tulee asetuksen soveltamisalan olla riittävän täsmällisesti määriteltynä asetuksessa. Nyt lausunnoilla olevan asetusluonnoksen soveltamisalaa ja määritelmiä koskevista säännöksistä ei ole suoraan luettavissa minkälainen työ katsotaan asetuksen soveltamisalaan kuuluvaksi rakentamistyöksi. Soveltamisalaa ja rakennustyön määritelmää kyllä tarkennetaan asetuksen perustelumuihistiossa, mutta itse asetusluonnoksesta ei ole luettavissa suoraan kuuluuko jokin toiminta asetuksen soveltamisalan piiriin vai ei. Perustelumuihistion perusteella näyttää siltä, että asetuksen soveltamisala on laajempi kuin rakennustyödirektiivin, mikä ei ole tarkoituksenmukaista. Lisäksi asetuksen soveltamisalan tulisi olla selkeästi luettavissa suoraan asetuksesta, eikä sitä tulisi laajentaa ainoastaan perustelumuihistioon tehdyillä kirjauksilla.

Asetusluonnoksen perustelumuihistiossa todetaan, että teollisuuden seisokkityömailla tehtävä työ voi myös olla rakennustyöksi luonnehdittavaa ja tämän edellytyksen täyttyessä kuulua asetuksen soveltamisalaan. Samassa yhteydessä todetaan, että prosessin käynnissä pitämiseen liittyvät kunnossapitotyöt esimerkiksi koneiden, laitteiden sekä putkistojen osalta sekä linjasto- ja laiteasennuksiin sekä tuotantojärjestelmiin liittyvät korjaus-, asennus- ja muutostyöt seisokkityömailla eivät kuitenkaan lähtökohtaisesti olisi rakennustyötä, jos samassa yhteydessä ei tehdä rakennukseen tai rakennelmaan kohdistuvia uudis- ja korjausrakentamiseksi tai kunnossapidoksi katsottavia toimenpiteitä. Teknologiateollisuus ei pidä tarkoituksen mukaisena sitä, että esimerkiksi koneen tai laitteen asentaminen katsottaisiin rakennustyöksi ainoastaan sillä perusteella, että ennen asentamista on alueella tehty rakennustyötä kuten koneen tai laitteen perustusten rakentamista. Termi samassa yhteydessä ei kuvaa riittävän tarkasti sitä, miten rakentamisen tulee ajallisesti ajoittua suhteessa muihin seisokkitöihin, kuten jonkin koneen asentamiseen. Toisin sanoen asetusluonnoksesta tai sen perustelumuihistiosta ei ole luettavissa katsotaanko koko seisokkityö rakennustyöksi niissä tapauksissa, joissa rakentamista on tehty ennen muita seisokkiin kuuluvia töitä. Edellä esitettyyn viitaten rakennustyöksi tulisi katsoa ainoastaan

sellaiset toimet, jotka vastaavat nimenomaan rakentamista ja tämän vuoksi asetuksen ja sen perustelumuiiston sanamuotoja tulisi tarkentaa.

Teknologiateollisuus puoltaa EK:n ehdotusta siitä, että asetuksesta tulee pyytää perustuslainlainen asiantuntijalausunto ennen sen voimaansaattamista. Lausunnon saamisen jälkeen asetukseen sekä sen perustelumuiistioon tulee tehdä tarvittavat täsmennykset sen varmistamiseksi, että uusi hyväksyttävä asetus on perustuslain mukainen. Samalla puollamme EK:n näkemystä, jonka mukaan oikeusministeriön tulisi laatia selvitys työturvallisuusvelvollisuuksien rangaistusvastuun aineellisesta laajuudesta ja arvioida vallitseva oikeustila erityisesti esihenkilöiden oikeusturvan näkökulmasta, laatia kattava pohjoismainen vertailu tilannekuvasta sekä tehdä ehdotus asianomaisiin säännöksiin tarvittavista muutoksista, jotta kokonaisuus muodostuu ennakoitavaksi ja työturvallisuussäntely vastaa perustuslaissa asetettuja vaatimuksia. Kaiken kaikkiaan Teknologiateollisuus kuitenkin pitää asetuksen voimaan saattamista perusteltuna, kunhan kaikki edellä mainitut seikat tulevat huomioon otetuiksi.

Kunnioittavasti

Teknologiateollisuus ry

Ville Kähkönen

Kähkönen Ville
Teknologiateollisuus ry